

Prima instanță: L. Holevițcaia.
Instanța de apel: I. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov.

dosarul nr. 3ra-1157/17

ÎNCHEIERE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mihai Poalelungi
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către reprezentantul recurenților, Societatea cu Răspundere Limitată „Fulger” și Întreprinderea Mixtă moldo-germană „Resan” Societate cu Răspundere Limitată, Arcadie Barg,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Fulger” și Întreprinderea Mixtă moldo-germană „Resan” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Fulger” și Întreprinderea Mixtă moldo-germană „Resan” Societate cu Răspundere Limitată și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Râșcani, municipiul Chișinău din 25 noiembrie 2016,

c o n s t a t ă

La 10 decembrie 2015, reclamanții S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii, reclamanții S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. au indicat că, la 28 septembrie 2015, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM, prin ordinul nr. 88 din 31 iulie 1998 cu

privire la anularea actului comisiei privind transmiterea în folosință pentru valorificarea industrială a zăcământului de apă minerală „Chișinău-5,, a decis încetarea dreptului de folosință a zăcământului de apă minerală „Chișinău-5”; anularea actului comisiei privind transmiterea pentru valorificare industrială a zăcământului de apă minerală „Chișinău-5” din 31 iulie 1998; restituirea de către reclamant a informației geologice vizate.

Menționează reclamantii că, potrivit art. 10 lit. f) din Codul subsolului, de competența Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM este adoptarea deciziilor cu privire la limitarea, suspendarea sau încetarea dreptului de folosire a subsolului în cazul încălcării normelor și regulilor de folosire a subsolului prevăzute de legislație, iar potrivit pct. 8, subpct. 27) al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 847 din 18 decembrie 2009, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM adoptă deciziile cu privire la limitarea, suspendarea sau încetarea dreptului de folosire a subsolului în cazurile încălcării normelor și regulilor de folosire a subsolului prevăzute de legislație. Conform pct. 15 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM, este creat și activează Colegiul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM, alcătuit din 7 persoane: Ministrul, vice-miniștri, angajați cu funcție de răspundere din aparatul central, conducători ai subdiviziunilor Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM, reprezentanți ai autorităților și instituțiilor publice și organizațiilor obștești de profil.

Astfel, consideră reclamantii că, chiar dacă de admis ipotetic că S.R.L. „Fulger” a încălcat normele și regulile de folosire a subsolului prevăzute de legislație, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM prin emiterea ordinului nr. 88 din 28 septembrie 2015 în mod personal a încălcat competența sa la emiterea acestui act administrativ, care, conform prevederilor legale la care s-a făcut trimitere supra, urma să fie emis de către Colegiul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM.

Invocă reclamantii că, Ministrul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM a indicat în ordinul nr. 88 din 28 septembrie 2015 drept temei de fapt, precum că S.R.L. „Fulger” nu dispune de actul de confirmare a perimetrului minier pentru valorificarea zăcământului de apă minerală „Chișinău-5” și că în acest mod a încălcat prevederile art. 59 alin. (1) din Codul subsolului, iar potrivit art. 72 alin. (2) din legea citată, folosirea sectoarelor de subsol poate fi realizată numai în limitele perimetrelor lor, în decursul termenului stabilit și exclusiv în scopurile pentru care au fost atribuite în folosință, astfel încât Ministrul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM face referire la art. 59 alin.

(1) Codul subsolului, care prevede că, exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile se efectuează în limitele perimetrului minier atribuit de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, în conformitate cu proiectele tehnice coordonate și aprobate, schemele tehnologice, planurile de dezvoltare a lucrărilor miniere, proiectele de recultivare a terenurilor și în conformitate cu cerințele legislației ecologice, și la art. 72 alin. (2) din Codul subsolului, care prevede că, folosirea sectoarelor de subsol poate fi realizată numai în limitele perimetrelor lor, în decursul termenului stabilit și exclusiv în scopurile pentru care au fost atribuite în folosință.

Indică reclamantii că, beneficiarul zăcământului de apă minerală „Chișinău-5” este S.R.L. „Fulger”, care însă niciodată nu a exploatat zăcământul de apă minerală „Chișinău-5”, acesta fiind exploatat de Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L., care dispune de toate licențele și autorizațiile necesare pentru extragerea și îmbutelierea apelor minerale potabile din zăcământul de apă minerală „Chișinău-5”. În situația în care S.R.L. „Fulger” i se incriminează că nu dispune de actul de confirmare a perimetrului minier pentru valorificarea zăcământului de apă minerală „Chișinău-5”, prezintă o deosebită importanță însăși momentul prevăzut de legislație, când persoana care intenționează să exploateze zăcământul de apă minerală este obligată să elaboreze proiectul minier și să obțină actul de confirmare a perimetrului minier. Prin urmare, rezultă că potrivit art. 22 alin. (1) din Codul subsolului, perimetrul minier se elaborează și se confirmă prin actul respectiv până la etapa transmiterii beneficiarului a zăcământului de ape minerale în scopul extragerii lor.

Afirmă reclamantii că, la 31 iulie 1998, Comisia interdepartamentală, membrii căreia reprezentau Controlul Geologic de Stat și Inspectoratul Tehnic-Minier ale Departamentului Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică al Republicii Moldova, Asociația de Producție de Stat pentru Explorări Geologice „AGeOM”, Inspectoratul Ecologic de Stat și Concernul „Apele Moldovei”, care a fost formată conform ordinului Departamentului Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică nr. 78 din 30 iulie 1998 cu scopul ca primirea-predarea zăcământului de ape minerale explorat și pregătit pentru valorificarea industrială din or. Chișinău (s. Ciocana, sonda nr. 1, S.R.L. „Fulger”), să fie efectuată în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul transmiterii zăcămintelor de substanțe minerale utile prospectate pentru valorificarea industrială, a transmis către S.R.L. „Fulger” zăcământul de apă minerală „Chișinău-5” în scopul valorificării lui industriale, în lipsa perimetrului minier. În consecință, elaborarea proiectului perimetrului minier și obținerea actului de confirmare a perimetrului minier pentru zăcământul de apă minerală „Chișinău-5”, în situația în care acesta deja a fost transmis către S.R.L. „Fulger” cu 14,5 ani în urmă este nerealizabilă,

deoarece legislația în vigoare la moment prevede expres momentul când se elaborează proiectul perimetrului minier și se eliberează actul de confirmare a perimetrului minier, și anume până la transmiterea în folosință a zăcămintului.

Mai indică reclamantii că, potrivit răspunsului nr. 28-05/11 din 16 ianuarie 2013 al Inspectoratului Principal de Stat pentru Supravegherea Tehnică a Obiectelor Industriale Periculoase a Ministerului Economiei, care este predecesorul Inspecției Control Geologic și Supraveghere Minieră a Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, Departamentul Standardizare, Metrologie și Supraveghere Tehnică, organ de stat, investit inclusiv cu funcția privind eliberarea perimetrelor miniere până în luna iulie 2009 (adică până la intrarea în vigoare a Codului), conform Codului subsolului din 15 iunie 1993 și Regulamentului tehnic RG 35-02-19-99 privind modul de atribuire și înregistrare a perimetrelor miniere pentru exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile, eliberarea perimetrelor miniere numai pentru exploatarea substanțelor minerale solide. Forarea sondelor pentru extragerea apelor minerale se efectua în lipsa perimetrelor miniere în baza proiectului, coordonat cu toate organele abilitate cu funcția de control, inclusiv cu medicina preventivă, care coordona zonele de protecție sanitară. Adâncimea sondei se reglementa de proiect, care era coordonat de A.S.P. „AGeoM”, care efectua și înregistrarea subsolului.

Astfel, folosirea subsolului legată de folosirea resurselor acvatice era reglementat de legislația despre folosirea resurselor acvatice și, în situația în care zăcămintul de apă minerală „Chișinău-5” deja a fost transmis către S.R.L. „Fulger” mai înainte de momentul intrării în vigoare a Codului subsolului din 02 februarie 2009 și a hotărârii Guvernului nr. 570 din 11 septembrie 2009 cu privire la aprobarea unor acte normative în vederea implementării prevederilor Codului subsolului, faptul că S.R.L. „Fulger”, nu dispune de actul de confirmare a perimetrului minier, nu poate fi invocat deoarece Legea nu are efect retroactiv.

Odată ce Codul subsolului din 02 februarie 2009 a intrat în vigoare după nașterea dreptului S.R.L. „Fulger” la valorificarea industrială a zăcămintului de apă minerală „Chișinău-5”, nu modifică și nu desființează efectele deja produse a unei situații juridice în curs de realizare.

De asemenea, reclamantii fac referire și la faptul că, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale de nenumărate ori a verificat activitatea S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. în partea deținerii documentelor și autorizațiilor necesare privind exploatarea zăcămintului de apă minerală „Chișinău-5”, conform cerințelor legislației în vigoare și, din data de când se extrage apa minerală „Resan”, până la data întocmirii actului de control nr. 2/11 din 13 decembrie 2012, adică pe parcursul a 14 ani, nu a constatat vreo încălcare la acest capitol, fapt confirmat prin Actul Inspectoratului Ecologic de Stat nr. 003491

din 02 noiembrie 2005, actul de inspectare a puțurilor arteziene din mun. Chișinău din 11 aprilie 2006, întocmit de Comisia în componența reprezentanților Agenției Ecologice Centru, Centrului municipal de Medicină Preventivă Chișinău, Agenției de Stat pentru Geologie „AGeOM”, Serviciul Standardizare și Metrologie, S.A. „Apă-Canal Chișinău” etc.

După data întocmirii actului de control nr. 2/11 din 13 decembrie 2012, și anume la 26 iulie 2013, Inspectoratul Ecologic de Stat, organ subordonat Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM, a efectuat un control cu privire la inspectarea îndeplinirii cerințelor privind folosirea și protecția resurselor naturale, în rezultatul căruia careva încălcări nu s-au constatat. Ulterior, la 11 noiembrie 2013, Inspectoratul Ecologic de Stat a eliberat Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. autorizația de folosință specială a apei IES nr. 2123 cu numărul de înregistrare 10-329/2299.

La fel, la 27 februarie 2014, Î.S. „Direcția Bazinieră de Gospodărie a Apelor” a Agenției „Apele Moldovei”, organ subordonat de asemenea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM, prin avizul nr. 1/02-137 din 27 februarie 2014, a coordonat normativele de utilizare a apelor pentru anul 2014.

Mai relatează reclamantul că, la solicitarea S.A. „CET-2” privind efectuarea unui control privind legalitatea exploatarei sursei de apă „Chișinău-5”, Procuratura mun. Chișinău, prin răspunsul nr. 25-5895 din 18 noiembrie 2005, confirmă că Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. legal extrage și îmbuteliază apa minerală din zăcământul de ape minerale „Chișinău-5”, iar ulterior, la solicitarea Procuraturii sect. Ciocana nr. 6955 din 04 septembrie 2006 privind prezentarea actelor ce confirmă dreptul de extragere a apei, s-a constatat același rezultat, fapt confirmat prin răspunsul Procuraturii sect. Ciocana nr. 3-4743 din 16 mai 2013.

Mai mult ca atât, însăși Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM, la 19 martie 2013 s-a adresat Procuraturii Generale cu solicitarea de a fi controlată legalitatea exploatarei zăcământului de ape minerale „Chișinău-5”, iar drept răspuns, Procuratura Generală prin scrisoarea nr. 24-44/13-959 din 06 iunie 2013 a comunicat că nu există temeuri de reacționare privitor la suspendarea sau încetarea activității Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. De altfel, reclamantul mai indică că, și instanțele judecătorești naționale care au examinat nu o singură dată legalitatea activității S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L., prin hotărâre judecătorească irevocabilă au constatat că reclamantul activează legal.

Afirmă reclamantul că, Ministrul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM a indicat în ordinul nr. 88 din 28 septembrie 2015 drept temei de fapt precum că, în conformitate cu prevederile art. 10 lit. e) din Codul subsolului, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM a emis notificarea nr. 08-05/311 din 13 februarie 2013 prin care a anunțat S.R.L. „Fulger” despre

încălcările depistate și termenul de înlăturare a acestora, iar prin scrisoarea din 20 martie 2013, S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. și-au exprimat dezacordul comun cu notificarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM din 13 februarie 2013 cu privire la lichidarea încălcărilor depistate, în special au explicat detaliat prin prisma autorizațiilor de exploatare a zăcământului de apă minerală „Chișinău-5”, eliberate de însăși Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM și organele sale superioare și inferioare, că nu au admis careva încălcări a legislației. Prin scrisoarea din 19 noiembrie 2014 și scrisoarea din 06 martie 2015, S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. au comunicat Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM despre imposibilitatea executării notificării nr. 08-05/311 din 13 februarie 2013 făcând referire la prevederile art. 22 alin. (1) din Codul subsolului, pct. 15 și pct. 26 ale Regulamentului cu privire la atribuirea perimetrelor geologice și miniere, anexa nr. 3 la hotărârea Guvernului nr. 570 din 11 septembrie 2009 cu privire la aprobarea unor acte normative în vederea implementării prevederilor Codului subsolului, precum că perimetrul minier se elaborează și se confirmă prin actul respectiv până la etapa transmiterii beneficiarului a zăcământului de ape minerale în scopul extragerii lor.

Reclamantul S.R.L. „Fulger” indică că, nu a admis careva încălcări a normelor și regulilor de folosire a subsolului prevăzute de legislație, ce ar atrage după sine adoptarea deciziei cu privire la încetarea dreptului de folosire a zăcământului de apă minerală „Chișinău-5”. Notificarea Ministrului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM nu poate fi executată. Totodată susțin reclamanții că, S.R.L. „Fulger” nu dispune de nici un contract încheiat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM și, respectiv nu a încălcat vreo clauză contractuală ce ar atrage după sine adoptarea deciziei cu privire la încetarea dreptului de folosire a zăcământului de apă minerală „Chișinău-5”.

Cer reclamanții S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. anularea ordinului Ministerului Agriculturii, Dezvoltării regionale și mediului al RM nr. 88 din 28 septembrie 2015 cu privire la anularea actului comisiei cu privire la transmiterea în folosință pentru valorificare industrială a zăcământului de apă minerală „Chișinău-5” din 31 iulie 1998, ca fiind ilegal.

Prin hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 25 noiembrie 2016, acțiunea depusă de către S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017, a fost respins apelul declarat de către S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L. și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 25 noiembrie 2016.

La 04 august 2017, reprezentantul recurenților S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L., administratorul Arcadie Barg a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cerând admiterea recursului, casarea hotărârii Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău din 25 noiembrie 2016 și deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 mai 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului, recurenții au indicat că nu sunt de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece acestea au fost emise cu interpretarea eronată a normelor de drept material.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către reprezentantul recurenților S.R.L. „Fulger” și Î.M. moldo-germană „Resan” S.R.L., Arcadie Barg, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, or, recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, dar a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel și prima instanță, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea

deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, conform jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2001, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță, sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către reprezentantul recurenților S.R.L. „Fulger” și Î.M. „Resan” S.R.L., Arcadie Barg, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursul reprezentantului recurenților Societatea cu Răspundere Limitată „Fulger” și Întreprinderea Mixtă Moldo - Germană „Resan” Societate cu Răspundere Limitată, Arcadie Barg, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Mihai Poalelungi

Dumitru Mardari

Luiza Gafton